

Q.P. Code: 00004940

[Time:3.00 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1 **Attempt any TWO (2) sub-questions:** 20
- a. Discuss the relation between demography and population studies.
 - b. What is mortality? Elaborate on the various forms of mortality
 - c. Define nuptiality. Examine nuptiality in the global and Indian context.
- Q.2 **Attempt any TWO (2) sub-questions:** 20
- a. Delineate the causes of migration.
 - b. Examine the patterns of migration in the context of denial of right to the city.
 - c. What are the challenges faced by migrants?
- Q.3 **Attempt any TWO (2) sub-questions:** 20
- a. Discuss in brief Right to Health for women
 - b. Discuss about the United Nations Convention on Disability Rights?
 - c. Explain the main points of the Surrogacy Regulation Bill, 2019 and 2020.
- Q.4 **Attempt any TWO (2) sub-questions:** 20
- a. Explain the Criminal Justice System and discuss the importance of judiciary as an outstanding wing of the constitutional system
 - b. Explain Rights & Duties of citizens under I.P.C.
 - c. Suggest remedies to reform the Criminal Justice System.
- Q.5 **Write short notes on any (2) TWO sub-questions:** 20
- a. Reasons for declining fertility
 - b. Patterns of migration
 - c. Child health care
 - d. Indian Penal Code

Q.P. Code: 00004940

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य

मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ कोणत्याही (२) दोन उप-प्रश्नांचा प्रयत्न करा: २०
- अ) जनसांख्यिकी आणि लोकसंख्या अभ्यास यांच्यातील संबंधांवर चर्चा करा?
- ब) मृत्युदर म्हणजे काय? मृत्यूच्या विविध प्रकारांची सविस्तर माहिती द्या
- क) विवाहाची व्याख्या करा. जागतिक आणि भारतीय संदर्भात विवाहाचे परीक्षण करा.
- प्र.२ कोणत्याही (२) दोन उप-प्रश्नांचा प्रयत्न करा: २०
- अ) स्थलांतराची कारणे सांगा.
- ब) शहराचा हक्क नाकारण्याच्या संदर्भात स्थलांतराचे नमुने तपासून पहा.
- क) स्थलांतरितांसमोर कोणती आव्हाने आहेत?
- प्र.३ कोणत्याही (२) दोन उप-प्रश्नांचा प्रयत्न करा: २०
- अ) महिलांच्या आरोग्याच्या अधिकारावर थोडक्यात चर्चा करा
- ब) अपंगत्व हक्कांवरील संयुक्त राष्ट्रांच्या अधिवेशनाविषयी चर्चा करा?
- क) सरोगसी नियमन विधेयक, २०१९ आणि २०२० चे मुख्य मुद्दे स्पष्ट करा.
- प्र.४ कोणत्याही (२) दोन उप-प्रश्नांचा प्रयत्न करा: २०
- अ) फौजदारी न्याय प्रणाली समजावून सांगा आणि घटनात्मक व्यवस्थेची एक उत्कृष्ट शाखा म्हणून न्यायपालिकेचे महत्त्व विशद करा
- ब) I.P.C अंतर्गत नागरिकांचे हक्क आणि कर्तव्य स्पष्ट करा.
- क) फौजदारी न्याय व्यवस्थेत सुधारणा करण्यासाठी उपाय सुचवा
- प्र.५ कोणत्याही (२) दोन उप-प्रश्नांवर लहान टिपा लिहा: २०
- अ) प्रजनन क्षमता कमी होण्याची कारणे
- ब) स्थलांतराचे नमुने
- क) बाल आरोग्य सेवा
- (ड) भारतीय दंड संहिता (IPC)
